

Kur'an'ın emir ve yasaklarının doğru bir şekilde hayata tatbik edilebilmesi hiç şüphesiz onun doğru anlaşılmasıyla mümkündür. Zira yanlış anlaşılmuş bir metnin doğru uygulanabileceğini iddia etmek ispatı mümkün olmayan bir durumdur. Aslında yanlış anlamak, haddi zatında anlamamaktır. Anlayamadığımız ilahi mesajın beklenildiği ve istenildiği şekilde bize hitap etmesi ve bizi dönüştürmesi imkânsızdır. Çünkü daha başta murad-ı ilahinin ne olduğu tarafımızca idrak edilmiş ve zihnimizde doğru bir şekilde karşılık bulmuş değildir. Bununla beraber, nüzul zamanından uzaklaştıkça zamanın, şartların, zihinlerin ve dilin değişmesine karşı koyması mümkün olmayan insanlığın, Kur'an'ın doğru anlamına ulaşmada onun ilk muhataplarından daha fazla gayret göstermesi gerektiği hususu, görmezden gelinemeyecek bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır.

ISBN 978-605-9247-27-6

Fiyatı: ₺ 25

www.grafiker.com.tr • 0 312 284 16 39

Kur'an ve Anlam

Yazarlar Mürsel Ethem - Yusuf Topyay - Mehmet Akın

Kur'an ve Anlam

Yazarlar

Mürsel Ethem - Yusuf Topyay - Mehmet Akın

Kur'an ve Anlam

Yazarlar

Mürsel Ethem
Yusuf Topyay
Mehmet Akın

Editörler

İsmet Eşmeli
Mehmet Akın

ISBN: 978-605-2233-19-1

1. Baskı

Aralık, 2018 / Ankara
2000 Adet

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 284

Web: grafikeryayin.com

**Kapak, Sayfa Tasarımı,
Baskı ve Cilt**

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık
Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

1. Cadde 1396. Sokak No: 6

06520 (Oğuzlar Mahallesi)

Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafiker@grafiker.com.tr

Web : grafiker.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	5
--------------	---

I. KUR'AN'IN ANLAŞILMASINDA ART-SÜREMLİ SEMANTİK ÇALIŞMALARIN ROLÜ

Giriş	9
Genel Düşünceler	10
1. Kur'an'ın Anlaşılması	11
2. Sözlüklerin Nüzul Dönemindeki Arapçayı Yansıtmama(sı)	13
3. Kur'an'ın Anlaşılmasında Sami Dillerinin Önemi	19
4. Kur'an Sözlüğüne Duyulan İhtiyaç	23
Sonuç	23

II. KUR'AN'I ANLAMADA AYET VE SAYFA NUMARALARININ ETKİSİ

Giriş	30
Genel Düşünceler	30
1. Kur'an'ı Anlamada Ayet Numaralarının Etkisi	31
2. Kur'an'ı Anlamada Sayfa Numaralarının Etkisi	34
Sonuç	41

III. KUR'AN'I ANLAMADA MÜŞKİLAT

Giriş	42
Genel Düşünceler	42
1. Müşkil ve Müşkile Yakın Kavramlar	44
2. Kapalılığı Gidermenin Yolları	50
Sonuç	78

IV. FATİHA SURESİNİN TAHLİLİ

Giriş	80
Genel Düşünceler	80

Tefsirde Fatıha 1/6-7. Ayetleri.....	82
Meallerde Fatıha 1/6-7. Ayetleri.....	92
Sonuç.....	113

V. “لَعَلَّ/LEALLE” EDATININ TAHLİLİ

Giriş.....	114
Genel Düşünceler.....	114
1. Arap Dili Gramerinde “لَعَلَّ/Lealle” Edatı.....	115
2. Arapça Sözlüklerde “لَعَلَّ/Lealle” Edatı.....	116
3. Tefsirlerde “لَعَلَّ/Lealle” Edatı.....	118
4. “لَعَلَّ/Lealle” Edatının Kur'an'daki Bazı Kullanımları.....	120
Sonuç.....	129

VI. “قَالُوا/KÂLÛ” ÜSLUBUNUN TAHLİLİ

Giriş.....	130
Genel Düşünceler.....	130
Örnek 1: Bakara Suresi, 2/111.....	132
Örnek 2: Bakara Suresi, 2/135.....	138
Örnek 3: Maide Suresi, 5/18.....	141
Sonuç.....	143

VII. KUR'AN'DA “SİZ” ZAMİRLERİNİN TAHLİLİ

Giriş.....	144
Genel Düşünceler.....	144
1. Kur'an'da Siz'li Zamirler.....	148
Örnek 1: Âl-i İmrân.....	148
Örnek 2: Yusuf Suresi.....	152
Örnek 3: el-Kehf Suresi.....	155
2. Tefsirde Siz'li Zamirler.....	156
Sonuç.....	160

KAYNAKLAR	161
------------------------	-----

ÖN SÖZ

“Çok Seven, Çok Müşfik Olan Allah’ın Adıyla”

Kur’an-ı Kerim, yaklaşık 1450 yıl önce sözlü kültüre sahip, ilk muhatapları olan Arap toplumuna hitaben şifahi olarak nazil olmuş bir hitaptır.

Allah (c.c.) bu hitabın muhatabını, Mü’minûn suresi 23/115. ayette de ifade ettiği gibi, eğlence için boş yere yaratmamıştır. O, her şeyi bir gaye için yaratmıştır. Kur’an’ın ifadesine göre bu gaye, ahlaklı ve Allah’ı tanıyan, bilen ve ona hakkıyla kulluk eden insandır. Dolayısıyla bir kulun görevi ilk önce kendisi bizatihi, Kur’an’a tabi olarak onu Hz. Peygamber’in ve ashabının anladığı gibi dosdoğru anlamaya çalışmalı, anladıkları doğrultusunda eğip bükmeden sadece Rabbinin rızasını umarak amel etmeli, daha sonra da İslam’ın bir mümes-sili olarak başkalarını onun hidayetine çağırmalıdır. Böylece Kur’an’ın değiştirdiği ve dönüştürdüğü, Kur’an’la iletişimini sürekli açık tutan bir kul olmalıdır.

Kur’an’la iletişimini iyi tutmak isteyen kişi samimi olarak Kur’an’ın kendisini değiştirmesi ve dönüştürmesine müsaade etmelidir. Bu değişim ve dönüşüm için Kur’an’ın doğru anlaşılması şarttır. Zira doğru anlaşılmamış bir kelamın istenildiği ve arzu edildiği şekilde bir değişim ve dönüşümü sağlaması mümkün değildir. Buna göre Allah’ın bizden ne istediğini anlamaktan daha sağlıklı bir yol yoktur. O, kitabını, düşünmemiz ve hükümlerini anlamamızdan başka bir amaç için indirmemiştir.

Sahabe, asr-ı saadet döneminde Kur'an'la iletişimini en iyi şekilde sağlamıştır. Onu iyi anlamış, maksatlarını iyi kavramış, büyük ölçüde hayatın farklı alanlarında onu uygulamış ve insanları büyük bir samimiyetle O'na davet etmiştir. Öyle ki Kur'an, onların hayatını tamamen değiştirmiş, onları cahiliye sapıklığından İslam'ın doğru yoluna taşımış, karanlıklardan aydınlığa çıkarmıştır.

Kur'an muhatapları, ilahi mesajı iyi okumalı, iyi anlamalı ve O'nun ilkelerini hayatlarına hâkim kılmalıdır. Kur'an muhatapları Hadid suresi 57/16. ayette ifade edilen yüce Rabbimizin şu ikazına “evet zamanı geldi” diyerek kulak vermelidir:

أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ
أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ.

6 “İnananların, daha önce kendilerine kitap verilenler ama aradan uzun bir zamandiliminin geçmesiyle kalpleri katılaştıkları gibi olmamaları için, Allah'ı ve O'ndan inen gerçeği anmak için kalplerinin ürperme zamanı henüz gelmedi mi? Onların çoğu yoldan çıkmış kimselerdir.”

Yine Kur'an muhatapları, Furkan suresi 25/30. ayette Hz. Peygamber'in:

وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا.

“Ey Rabbim! Halkım, bu Kur'an'ı terk etti!” diyerek Rabbine şikâyetinde bulunduğu kimselerden olmamak için Kur'an'a yönelmekte acele etmelidir.

İlahi vahyin muhatapları olarak dikkat etmemiz gereken hususlardan birisi de kuşkusuz şudur: Kur'an, Hz. Peygamber (a.s.) zamanındaki Arap dilinde inmiş bir hitaptır. Arap dili de diğer diller gibi sürekli bir değişim içinde olduğuna göre, bu durumda, Kur'an'ı, Hz. Peygamber'in ve onun güzide sahabesinin anladığı gibi anlama imkânımızın var olup olmadığı

sorusunu sormamız gerekmektedir. Bu soruya verilebilecek cevap kanaatimizce kolay olmasa da imkânsız olmadığı, doğru yaklaşımlarla beraber pekâlâ mümkün olabileceğidir.

Dilcilerin ifade ettiğine göre “dil”, kendi kuralları doğrultusunda gelişen canlı bir varlık gibidir. Dil de canlı bir varlık gibi doğar, büyür, gelişir, değişir ve ölür. Genel anlamda her dilde var olan bu durum Arapça için de söz konusu olmuş ve bu değişim Arap dilinde de çeşitli şekillerde ortaya çıkmış ve hâliyle Kur'an'a da yansımıştır. Dolayısıyla asr-ı saadet döneminde kullanılan kelimeler bugün farklı anlamlara gelebilmektedir. Kur'an'ı doğru olarak yani Hz. Peygamber'in ve güzide ashabının anladığı gibi anlayabilmek için her şeyden önce onun kelimeleri doğru olarak anlaşılmalıdır. Bu bakımdan vahiy sürecinde artzamanlı semantik analiz yöntemi ile kelimelerin kök anlamlarında herhangi bir değişikliğin meydana gelip gelmediğinin araştırılması, değişiklik var ise ne tür bir değişikliğin olduğunun tespit edilmesi gerektiğini düşünmekteyiz. Bu tür çalışmaların gerçek anlamın ortaya çıkarılmasında ve böylece Kur'an kavramlarının asr-ı saadet dönemindeki gibi anlaşılmasında çok önemli katkılar sağlayacağı kanaatini taşımaktayız.

Biz de bu çalışmamızda Kur'an'ın daha doğru ve daha sağlıklı bir şekilde anlaşılmasına katkı sağlayacağını ümid ederek yedi başlık altında birbirini tamamlayan yedi konu üzerinde durmaya çalıştık. İlk başta “Kur'an'ın Anlaşılmasında Art-Süremlî Semantik Çalışmaların Rolü”nü, İkinci olarak “Kur'an'ı Anlamada Ayet ve Sayfa Numaralarının Etkisi” konusunu, üçüncü olarak “Kur'an'ı Anlamada Müşkilat” mevzusunu irdeledik. Daha sonra da “anlam bağlamdır” ilkesinden hareketle Fatiha suresinin son ayetlerinin tahlilini yapmaya çalıştık. Son olarak ise her biri müstakil başlıklar altında olmak üzere “لَعَلَّ /Lealle” Edatının Kur'an'daki Bazı Kullanımları'nın, “قالوا /Kâlû” Üslubu'nun ve Kur'an'da “Siz” Zamirlerinin Tahlili üzerinde durduk.

Bu kitabımızda yer alan çalışmaların bazıları daha önce kalemeye aldığımız araştırmalardan istifade edilerek kaynak ve bilgi takviyesiyle yeniden gözden geçirilmiş ve genişletilmiş halidir. Ortaya koymuş olduğumuz bu eserin murad-ı ilahinin doğru anlaşılmasına bir nebze de olsa katkı sağlayabileceği ümidini taşıtmaktayız.

Gayret bizden tevfik Allah'tandır.

Aralık 2018

KAYNAKLAR

- Abdülbâkî, Muhammed Fuâd, *el-Mu'cemü'l-müfehres li-elfâzi'l-Kur'âni'l-kerîm*, Darü'l-Kutubü'l-Misriyye Yay., Kahire 1364.
- Abu Adel, *Koran, Pervod Smisla Ayatov i İh Kratkoe Tolkovanie*, 2008.
- Adam, Baki, “*Kur'an'ın Anlaşılmasında Tevrat'ın Rolü*”, *İslami Araştırmalar* 1996.
- Adavi, Subhi Ali, *ha-Kuran Belaşon Aher*, Gestlit Hayfa Yay., Hayfa 2015.
- Aday, S., Ebumenaf, D., Ahmet, A., Mubar, D., Paltöre, I. (çevirmenler), *Kuran Karim, 30. Para Mağınalık Audarma Jane Tapsir*, Halife Altay Uluslararası Yardım Vakfı Yay., Almatı 2006.
- Aharon ben Shemesh, *Sefer ha Sfarim Shel ha-İslam*, Karni Yay., Tel Aviv 1978.
- Akça, Nermin, *Vahiy Geleneginde ABD Kökünün Semantik Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara 2004.
- Akdemir, Salih, “*Kur'an-ı Kerim'e Dilsel Yaklaşımlar: Yeni Bir Kur'an-ı Kerim Sözlüğünün Gerçekleştirilmesine Katkı*”, 1. Uluslararası Kur'an'ı Yeniden Düşünme İlmi Toplantısı, 3-4-5 Mayıs 2013, Ankara.
- Akdemir, Salih, *Kur'an Çevirilerinde Dikkate Alınmayan Önemli Üslup Özelliği Üzerine*, *İslâmiyât Dergisi*, Ankara 2002, cilt 5, sayı 1.
- Akdemir, Salih, *Son Çağrı Kur'an*, Ankara Okulu Yay., Ankara 2015.
- Akın, Mehmet, *Kur'an'ı Anlamada Müşkilatın Giderilmesi*, *Toplum Bilimleri Dergisi*, Ankara 2016, cilt 10, sayı 19.
- Akın, Mehmet, *Nesefî Tefsirinde Müşkilü'l Kur'an*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara 2016.

- Akın, Mehmet, *Neseî Tefsirinde Müşkilü'l-Kur'an Açısından "Ruyetullah ve Yedullah"*, İslami Araştırmalar, Ankara, 2017, cilt 28, sayı 1.
- Akseki, Ahmet Hamdi, *Namaz Surelerinin Türkçe Terceme ve Tefsiri*, (tashih: İsmail Derin), DİB Yay., 21. baskı, Ankara 2012.
- Albayrak, Halis, *Kur'an'ın Bütünlüğü Üzerine*, Şule Yay., İstanbul 2009.
- Albayrak, Halis, *Tarihin İçinden Kur'an'ı Algulamak*, Şule Yay., İstanbul 2011.
- Albayrak, Halis, *Tefsir Usulü*, Şule Yay., İstanbul 2011.
- Aldemir, Halil, *Fâtiha Suresi'nde Nimet Verilenler Gazaba Uğrayanlar ve Dalâlette Olanlar*, Akademik Araştırma Dergisi, Samsun 2012, cilt 12, sayı 1.
- Al-Hamidi, Asadallah, *el-İtkan fî tercümeti'l-Kur'ân*, Yorty Yay., Kazan 2005.
- Altay, Halife, *Kuran Karim Kazakşa Mağına Jane Tüsinigi*, Kral Fahd Kur'ân-ı Kerim Basım Kompleksi, Suudi Arabistan 1991.
- Altıntaş, Ramazan, *Kelam*, Grafiker Yay., Ankara 2012.
- Aptourachman, Alie, *Vahiy Geleneğinde EMR Kökünün Semantik Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara 2002.
- Arberry, Arthur John, *The Koran Interpreted*, Touchstone Yay., New York 2009.
- Arslan, Elif, *Vahiy Sürecinde HNF kökünün Semantik Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara 2012.
- Asad, Muhammad, *The Message of The Qur'ân*, İşaret Yay., İstanbul 2014.
- Atamov, Mursal, *Rus Dilinde Yayınlanan Kuran'ı Kerim Çevirilerinin Çeviribilim Açısından İncelenmesi (Başarılı Bir Rusça Kur'ân Çevirisinin Oluşturulmasına Katkı)*, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara 2013.
- Atay Hüseyin ve Yılmaz, Hakkı, *Nüzul Strasına Göre Necm Necm Kur'ân'ın Türkçe Meâli*, İşaret Yay., İstanbul 2011.

- Atay, Hüseyin, *Kur'ân Türkçe Çeviri*, Atay ve Atay Yay., Ankara 2007.
- Ateş, Süleyman, *Kur'ân-ı Kerîm ve Yüce Meali*, Kılıç Kitabevi, Ankara 1980.
- Aydın, İsmail, *Kur'an'ın Filolojik Yorumu*, Tibyan Yay., İzmir 2012.
- Aydın, Muhammed, *Kur'an'da Benzer Ayetlerdeki Anlatım Farklılıkları*, Değişim Yay., Adapazarı 2001.
- Badawi, ElSaid M. ve Abdel Haleem, Muhamad, *Arabic-English Dictionary of Qur'anic Usage*, Brill Yay., Leiden 2008.
- Baltacıoğlu, İsmail Hakkı, *Kur'an*, Yıldız Matbaacılık ve Gazetecilik T.A.Ş., Yay., Ankara 1957.
- Başoğlu, Tuncay, "Muhkem", DİA, TDV Yay., Ankara 2006.
- Baysal, Sıddık, *Ebu'l-Berekât En-Neseî'nin Medâriku't-Tenzil ve Hakâiku't-Te'vîl Adlı Eserinde Tefsir- Te'vîl İlişkisi*, Yayımlanmış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara 2015.
- Bekenkızı, Saule Kacı ve Nurımbet, Askar Kacı, *Kurani Kerim, Kurannın 25, 26, 27, 28, 29, 30 Paraları Cane Fatiha Suresi, Arabşa Transkripsiyası Cane Kazakşa Mağınası*, Almata 2008.
- Bekenkızı, Saule Kacı ve Nurımbet, Askar Kacı, *Kurannın Otuzunşu Parası*, Deyir Yay., Almata 2005.
- Bilmen, Ömer Nasuhi, *Büyük Tefsir tarihi ve Tabakatu'l-Mufessirin*, Byy. İstanbul trsz.
- Bilmen, Ömer Nasuhi, *Kur'ân-ı Kerîm'in Türkçe Meali Âlisi ve Tefsiri*, Bilmen Yay., İstanbul 1965.
- Boguslavskiy, Dmitriy Nikolayeviç, *Koran*, 4. baskı, Çağrı Yay., İstanbul 2005.
- Bünyadov, Z.M. ve Memmedeliyev, *Qur'ani Kerim ve Tercümesi*, DİB yay., Ankara 2015.
- Câbirî, Muhammed Âbid, *Arap-İslâm Aklının Oluşumu*, (Çev. İbrahim Akbaba), Kitabevi Yay., 3. baskı, İstanbul 2001.
- Candan, Abdulcelil, *Kur'an Okurken Zihne Takılan Ayetler*, İstanbul: Düşün Yay., 2014.

- Cerrahoğlu, İsmail *Tefsir Usûlu*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2003.
- Cerrahoğlu, İsmail, *Tefsir Usulü*, TDV Yay. Ankara 1997.
- Cündioğlu, Düccane, *Kur'ân Çevirilerinin Dünyası*, Kapı Yay., İstanbul 2011.
- Cündioğlu, Düccane, *Kur'ân'ı Anlama'nın Anlamı Hermenötik Bir Deneyim*, Tibyan Yay., İstanbul 1995.
- Cündioğlu, Düccane, *Kur'an'ı Anlama'nın Anlamı*, Kapı Yay., İstanbul 2011.
- Çantay, Hasan Basri, *Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm*, Mürşid Çantay Yay., İstanbul 1980.
- Çetiner, Bedrettin, Ebu-l Berekât Abdullah İbn Ahmed en-Nesefî ve Medâriku't-Tenzîl ve Hakâiku't-Te'vîl Adlı Eseri, MÜİFAV Yay., İstanbul 1995.
- Çiçek, Yakup, *Kur'an'da Müşkül Ayetler*, Nesil Yay., İstanbul 2005.
- Çiçek, Yakup, "Müşkilü'l Kur'an," MÜİFD, İstanbul 1995, sayı 13.
- Çipiloğlu, F. Betül, *Vahiy Geleneğinde QRE Kökünün Semantik Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara 2003.
- Demirci, Sabri, *Fahrüddin Razi'de Müşkülü'l Kur'an Meselesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, İstanbul 2003.
- Doğan, Yusuf, *Arap Belagatinde el-Leff Ve'n-Neşr Sanatı ve Kur'an'daki Bazı Ayetler Üzerine Bir İnceleme*, Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi, 2007, cilt 7, sayı 4.
- Doğrul, Ömer Rıza, *Tanrı Buyruğu Kur'ân-ı Kerîm Tercüme ve Tefsiri*, Muallim Ahmet Halit Kütüphanesi, İstanbul 1934.
- Doğrul, Ömer Rıza, *Tanrı Buyruğu Kur'ân-ı Kerîm'in Tercüme ve Tefsiri*, İnkılâp ve Aka Basımevi, İstanbul 1980.
- Durmuş, İsmail ve Saraç, M. A. Yekta, DİA, "Leff-ü Neşr", TDV Yay., Ankara 2003.
- Durmuş, İsmail, DİA, *İltifât*, TDV Yay., Ankara 2000.
- Duzal, Mirza Resul İsmailzade, *Qur'ani Kerim ve Azerbaycan Diline Tercümesi*, 2006.

- Dyüsenbi, Toktasın Ermaşulı, *Kuran Karimnin Kazakşa Mağinası*, Salık Tertibi Yay., Taraz 2009.
- Ebû Hâtım er-Râzî, Abdurrahmân b. Muhammed b. İdrîs, *Tefsîrü'l-Kur'âni'l-azîm*, Mektebetü Nizâr Mustafa el-Bâz, Riyad 1997.
- Ebû Hayyân, Muhammed b. Yûsuf b. Alî b. Yûsuf b. Hayyân el-Endelüsî, *el-Bahrü'l-muhît*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1993.
- Ebû Muhammed Muhyissünne Hüseyin b. Mes'ûd el-Begavî, *Me'âlimü't-Tenzîl*, Dâru Tayyibe, Riyad 1989.
- Ebü'l-Kâsım Mahmûd b. Ebi'l-Hasen b. el-Hüseyin en-Nîsâbü'rî, *Îcâzü'l-beyân an meâni'l-Kur'ân*, Tevbe Yay., Riyad 1997.
- Ed-Dervîş, Muhyiddin, *İ'râbü'l-Kur'âni'l-kerîm ve beyânüh*, Dâru'l-İrşâd, Humus 1992.
- El-Ahfeş, Ebü'l-Hasen Saîd b. Mes'ade el-Evsat, *Meâni'l-Kur'ân*, (thk. Hüdâ Mahmûd Karâa), Mektebetü'l-Hancî, Kahire 1990.
- El-Âlûsî, Ebü's-Senâ Şihâbüddîn Mahmûd b. Abdillâh b. Mahmûd el-Hüseyinî, *Rûhu'l-meânî fî tefsîri'l-Kur'âni'l-azîm ve's-seb'i'l-mesânî*, Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, Beyrut trsz.
- El-Beyzâvî, Nâsırüddîn Abdullâh b. Ömer b. Muhammed, *Envârü't-tenzîl ve esrâru't-te'vîl*, Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, Beyrut 1998.
- El-Bikâî, Ebü'l-Hasen Burhânüddîn İbrâhîm b. Ömer, *Nazmü'd-dürrer fî tenâsübi'l-âyât ve's-süver*, Dâru'l-Kitâbi'l-İslâmî, Kahire trsz.
- El-Cessâs, Ebû Bekr Ahmed b. Alî er-Râzî, *Ahkâmü'l-Kur'ân*, (thk. Muhammed Sâdık Kamhâvî), Dâru'l-İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, Beyrut 1992.
- El-Cevherî, Ebû Nasr İsmâîl b. Hammâd, *es-Sihâh*, (thk. Ahmed Abdülgafûr Attâr), Dâru'l-İlm li'l-Malâyîn, Beyrut 1990.
- El-Cevzî, Ebü'l-Ferec Cemâlüddîn Abdurrahmân b. Alî b. Muhammed, *Zâdü'l-mesîr fî ilmi't-tefsîr*, Mektebetü'l-İslâmî, Beyrut 1984.
- El-Ferâhîdî, Halîl b. Ahmed, *Kitâbü'l-'ayn*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye Yay., Beyrut 2003.

- El-Ferrâ', Ebû Zekeriyâ Yahyâ b. Ziyâd, *Meâni'l-Kur'ân*, Âlemül-Kütüb Yay., Beyrut 1983.
- El-Feyyûmî, Ebü'l-Abbâs Ahmed b. Muhammed b. Alî, *Misbâhu'l Münîr*, Lübnan Yay., Beyrut 1987.
- El-Fîrûzâbâdî, Ebü't-Tâhir Mecdüddîn Muhammed b. Ya'kûb b. Muhammed, *el-Kâmûsü'l-Muhît*, Risâle Yay., Beyrut 2005.
- El-Hâzin, Ebü'l-Hasen Alâüddîn Alî b. Muhammed b. İbrâhîm, *Lübâbü't-te'vîl fî me'âni't-tenzîl*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 2004.
- el-Hûlî, Emîn, *Kur'ân Tefsirinde Yeni Bir Metod*, (Çev. Mevlüt Güngör), Kur'ân Kitaplığı Yay., Ankara 2001.
- El-Hüvvârî, Hûd b. Muhakkem, *Tefsîrü kitâbillâhi'l-azîz*, Dâru'l-Garbi'l-İslâmî, Beyrut 1990.
- Eliaçık, Recep İhsan, *Yaşayan Kur'an; Türkçe Meâl-Tefsir*, İnşa Yay., İstanbul 2007.
- El-Îcî, Ebü'l-Meâlî Muînüddîn Muhammed b. Abdirrahmân b. Muhammed, *Câmiü'l-beyân fî tefsîri'l-Kur'ân*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 2004.
- er-Râgıb el-İsfahânî, Râgıb, *el-Müfredât fî Garîbu'l-Kur'an*, Byy., Mısır 1961.
- El-İsfahânî, Rağib, *el-Müfredât fî garîbi'l-Kur'ân*, Daru'l-Kalem Yay., Şam 2009.
- El-Kurtubî, Ebû Abdillâh Muhammed b. Ahmed b. Ebî Bekr b. Ferh, *el-Câmiu li-ahkâmi'l-Kur'ân*, Risâle Yay., Beyrut 2006.
- El-Mansi, Abd es-Salam ve el-Afifi, Sumeyya, *Tefsiru'l Kur'ân el-Muntahab*, Mısır Vakıflar Müdürlüğü Yay., Kahire 2000.
- El-Mâtürîdî, Ebû Mansûr Muhammed b. Muhammed b. Mahmûd, *Te'vîlâtü'l-Kur'ân*, Risale Yay., Beyrut 2004.
- El-Mâverdî, Ebü'l-Hasen Alî b. Muhammed b. Habîb el-Basrî, *en-Nuketü ve'l-uyûn*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut trsz.
- El-Merâgî, Ahmet Mustafa, *Tefsîrü'l-Merâgî*, Mektebetü ve Matbatü Mustafa el-Bâbî el-Halebî, Kahire 1946.
- El-Müslim, Sahih, thk. Muhammed Fuad Abdulbaki, Daru ihyai't turasi'l Arabî, Beyrut trsz.

- El-Vâhidî, Ebü'l-Hasen Alî b. Ahmed b. Muhammed, *el-Vecîz fî tefsîri'l-kitâbi'l-azîz*, Dâru'l-Kalem Yay., Beyrut 1995.
- En-Neseî, Ebü'l-Berekât Abdullâh b. Ahmed b. Mahmûd, *Medârikü't-tenzîl ve hakâiku't-te'vîl*, (thk. Yûsuf Alî Bûdeyvi), Dâru'l-Kelimi't-Tayyib, Beyrut 1998.
- en-Neseî, Ebü'l-Berekât Hâfîzüddîn Abdullâh b. Ahmed b. Mahmûd, *Medâriku't-Tenzîl ve Hakâiku't-Te'vîl*, (thk. Yusuf Bideyvi), Dâr-u İbn-i Kesir, Beyrut 2011.
- Eren, A. Cüneyt, ve Uzunoğlu, M. Vecih, *Belağat Terimleri Sözlüğü*, Rağbet Yay., İstanbul 2014.
- er-Radî, Şerif, *Telhîsu'l-Beyân fî (an) Mecâzâti'l-Kur'ân*, (trcm., İsmail Durmuş, edt. Mustafa Çağrıç), Kur'an Mecazları, KURAMER Yay., İstanbul 2016.
- er-Râzî, Ebu Abdillâh (Ebü'l-Fazl) Fahrüddîn Muhammed b. Ömer b. Hüseyin et-Taberistânî, *Mefâtihu'l-Gayb*, Byy. Beyrut 1990.
- Er-Râzî, Ebû Abdillâh Fahrüddîn Muhammed b. Ömer b. Hüseyin, *Mefâtihu'l-gayb*, Dâru'l-Fikr, Beyrut 1981.
- Er-Râzî, Muhammed b. Ebû Bekir, *Muhtârü's-sihâh*, Dairatü'l-Meacim fî Mektebeti Lübnan Yay., Beyrut 1946.
- Es'ad Mahmûd Hummâd, *Eyserü't-tefâsîr*, Mecmeu'l-Luğati'l-Arabiy Yay., Süriye 2009.
- Esed, Muhammed, *Kur'ân Mesajı Meal-Tefsir*, (çev: C. Koytak; A. Ertürk), İşaret Yay., İstanbul 2002.
- Es-Sa'lebî, Ebû İshâk Ahmed b. Muhammed b. İbrâhîm, *el-Keşf ve'l beyân*, Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, Beyrut 2002.
- Es-Sâbûnî, M. Ali, *Safvetü't-tefâsîr*, Daru'l-Fikr Yay., Lübnan 2001.
- Es-San'ânî, Ebû Bekr Abdürrezzâk b. Hemmâm, *Tefsîru'l-Kur'ân*, Mektebetü'r-Rüşd, Riyad 1989.
- Es-Sem'ânî, Ebü'l-Muzaffer Mansûr b. Muhammed b. Abdilcebbâr et-Temîmî el-Mervezî, *Tefsîru'l-Kur'ân*, Dâru'l-Vatan, Riyad 1997.
- Es-Semerkandî, Ebü'l-Leys İmâmü'l-Hüdâ Nasr b. Muhammed b. Ahmed b. İbrâhîm, *Bahru'l-ulûm*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1993.

- es-Süyûtî eş-Şâfiî, Ebü'l-Fazl Celâlüddîn Abdurrahmân b. Ebî Bekr b. Muhammed el-Hudayrî, *el-İtkân fî 'Ulûmi'l-Kur'ân*, Byy., Mısır 1949.
- Es-Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddîn, *ed-Dürri'l-mensûr fî't-tefsîr bi'l-me'sûr*, (thk. Abdullah b. Abdülmuhsin et-Türkî), Merkezü'l-Buhûsi ve'd-Dirâsâti'l-Arabiyyeti'l-İslâmiyye, Kahire 2003.
- Eş-Şevkânî, Ebû Abdillâh Muhammed b. Alî b. Muhammed, *Fethu'l-kadîr*, (thk. Abdurrahman 'Umayr), Dâru'l-Vefa, Beyrut 1994.
- Ethem, Mürsel ve Shafiro, Michael, *Oznakomleniye i Analiz Perevodov Korana na İvrit*, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Erzincan 2016, cilt 9, sayı 2.
- Ethem, Mürsel, “Son Çağrı Kur'an'ın Mukaddimesi Üzerine”, Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 2017.
- Ethem, Mürsel, *Rusça Kur'an-ı Kerim Çevirileri (Tanıtımı ve Analizi)*, Gece Kitaplığı Yayınevi, Ankara 2017.
- Ethem, Mürsel, “Bir Tercüme Tekniği Olarak “Siz” Zamirinin “Biz” Şeklinde Tercümesi”, Akademik Bakış: Ulus-lararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi, 2017.
- Et-Tabâtabâî, Muhammed Hüseyin, *el-Mizân fî tefsîri'l-Kur'ân*, Müessesetü'l-A'lemî li'l-Matbûât, Beyrut 1997.
- Et-Taberî, Ebû Ca'fer Muhammed b. Cerîr, *Câmiu'l-beyân an te'vîli âyi'l-Kur'ân*, (thk. Abdullah b. Abdülmuhsin et-Türkî), Dâru'l-Hıcr, Kahire 2001.
- Et-Taberî, Ebû Ca'fer Muhammed b. Cerîr, *Câmiu'l-beyân an te'vîli âyi'l-Kur'ân*, Dâru'l Fikr, Beyrut 1988.
- Et-Tabersî, Ebû Alî el-Fadl b. Hasan, *Mecmau'l-beyân fî tefsîri'l-Kur'ân*, Dâru'l-Ulûm, Beyrut 2006.
- Et-Tirmizî, Ebû İsâ Muhammed b. İsâ b. Sevre (Yezîd), *Cami'u's-Sahih*, Kitabu-l Fikr. Beyrut 1995.
- Et-Tûsî, Ebû Ca'fer Muhammed b. el-Hasen b. Alî, *et-Tibyân fî tefsîri'l-Kur'ân*, Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, Beyrut trsz.
- Ez-Zebîdî, Muhammed el-Murtazâ el-Hüseyinî , *Tâcü'l-arûs min cevâhiri'l-kâmûs*, et-Türâsü'l-Arabî Yay., Kuveyt 2001.

- Ez-Zemahşerî, Ebü'l-Kâsım Mahmûd b. Ömer, *el-Keşşâf*, Mektebetü'l-Ubeykân, Riyad 1998.
- ez-Zerkeşi, Ebû Abdillâh Bedruddin Muhammed b. Bahadır b. Abdillâh et-Türkî, *el-Burhan fî 'Ulûmi'l-Kur'ân*, Daru'l-İhyai'l-Kütübi'l-Arabiy, Byy.
- Gesenius, Friedrich Wilhelm, *Hebrew and Chaldee Lexicon to the Old Testament*, Baker Books Yay., Michigan 1996.
- Gölpınarlı, Abdülbaki, *Kur'ân-ı Kerîm ve Meâli*, Remzi Kitabevi Yay., İstanbul 1955.
- Hacımüftüoğlu, Halil, *Kur'ân Tercümelerinde Yöntem Sorunu*, İz Yay., İstanbul 2008.
- Heyet, Diyanet İşleri Başkanlığı, *Kur'an-ı Kerim Meâli*, Özgün Matbaacılık San. Ve Tic. A.Ş. Yay., 12. baskı, Ankara 2006.
- Ibn Abdullâh, Mustafa Hacı Halife Kâtip Çelebi, *Keşfu'z-Zunûn fî Esmâi'l-Esâmâ ve'l-Funûn*, Dâru İhyâi't-Turâs el-Arabî, Beyrut trsz.
- İbn Âşûr, Muhammed et-Tâhir b. Muhammed, *Tefsîru't-tahrîr ve't-tenvîr*, Dâru't-Tûnüsiyye, Tunus 1984.
- İbn Atıyye el-Endelüsî, Ebû Muhammed Abdülhak b. Gâlib, *el-Muharrerü'l-vecîz fî fefsîri'l-kitâbi'l-azîz*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmî, Beyrut 2001.
- İbn Ebû Zemenîn, Ebû Abdillâh Muhammed b. Abdillâh, *Tefsîrü'l-Kur'ân'il-azîz*, (thk. Ebû Abdillâh Hüseyin b. Ukkâşe, Muhammed b. Mustafa el-Kenz), el-Fârûku'l-Hadîseti Yay., Kahire 2002.
- İbn Fâris, Ebü'l-Hüseyin Ahmed b. Zekerıyyâ, *Mu'cemü mekâyisi'l-luga*, Dâru'l-Fikr, Beyrut 1979.
- İbn Hanbel, *Müsned*, (thk. Şuayb Arnaûd), Müessesetür Risale, Beyrut 1999.
- İbn Hişâm, Ebû Muhammed Cemâluddîn Abdullâh b. Yûsuf, *Muğni'l-lebîb an kütübi'l-e'ârîb*, (thk: Dr. Abdüllatif Muhammedü'l-Hatib), Silsiletü't-Türase Yay.
- İbn Kesîr, Ebü'l-Fidâ' İmâdüddîn İsmâîl, *Tefsîru'l-Kur'âni'l-azîm*, Müessesetü Kurtuba, Kahire 2000.

- İbn Kuteybe, Ebû Muhammed Abdullâh b. Müslim ed-Dîneverî, *Te'vilü Müşkili'l Kur'an*, Byy., Kahire 1973.
- İbn Mâce, *Süneni İbn Mace*, Dar'ul-İhya'il-Kutub'il-Arabiye, Beyrut 1953.
- İbn Manzur, Cemalu'd-Din Muhammed b. Mukerrem, *Lisanu'l-Arab*, Beyrut 1956.
- İbn Manzûr, Ebü'l-Fazl Cemâlüddîn Muhammed b. Mükerrerem, *Lisânü'l-Arab*, Dâru Sâdır, Beyrut 1414.
- İbn Sîde, Ebü'l-Hasen Alî b. İsmâîl el-Mürsî, *el-Muhkem ve'l-muhîtu'l-a'zam*, (thk. Abdu'l-Hamid Hinravi), Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 2000.
- İbn Şah Ahmet, Muhammet Sadık, *Teshilu'l Beyan fi Tefsiri'l Kur'an*, Akademiya Poznaniya Yay., Kazan 2009.
- İslamoğlu, Mustafa, *Hayat Kitabı Kur'an Gerekçeli Meal-Tefsir*, Düşün Yay., İstanbul 2010.
- İsmailov, Abdışşükür, Abdıldayev, Düyşön, Doolov, Sadibakas, Gavay, Sadık, *Iyık Kuran Cana Kırgızça Kotormosu*, DİB Yay., Ankara 2016.
- İzutsu, Toshihiko, *Kur'an'da Tanrı ve İnsan*, Pınar Yay., İstanbul 2012.
- Jansen, J.J.G., *Kur'an'a Bilimsel-Filolojik-Pratik Yaklaşımlar*, (Çev. Halilrahman Açar) Fecr yayınevi, Ankara 1993.
- Karaman, Hayrettin v.dğr., vd., *Kur'an Yolu Meali*, 4. baskı, DİB Yay., Ankara 2015.
- Karaman, Hayrettin v.dğr., vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsir*, DİB Yay., Ankara 2014.
- Karaoğlu, Fazıl, *Koran*, Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2012.
- Khalidi, Tarif, *The Qur'an*, Penguin Books Yay., New York 2009.
- Kınar, Kadir, *Belagatta İltifat*, Bilimname Dergisi, Kayseri 2005, cilt 3, sayı 8.
- Kısa, Mahmut, *Kısa Açıklamalı Kur'an-ı Kerim Meâli*, Armağan Yay., Konya 2013.
- Koca, Ferhat, "Mücmel", DİA, TDV Yay., Ankara 2006, cilt 31.
- Koca, Ferhat, "Müşkil", DİA, TDV Yay., Ankara, 2006, cilt 32.
- Kocaoğlu, Sami, *Apaçık Kur'an ve Türkçe Hikmetli Meali*, Zafer Matbaası Yay., İstanbul 2009.

- Koçyiğit, Talat ve Cerrahoğlu, İsmail, *Kur'an-ı Kerim Meal ve Tefsiri*, Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi Yay., Ankara 1985.
- Korkmaz, Hatice, *Vahiy Geleneğinde ŞHD Kökünün Semantik Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara 2003.
- Kraçkovskiy, İgnatij Yulianoviç, *Koran*, 12. baskı, Feniks Yay., Rostov 2010.
- Kuliev, Elmir Rafaeloğlu, *Koran*, 7. baskı, Ummah Yay., Yoşkar-Ola 2009.
- Kurtnezir, Zakir, *Kur'ân-ı Kerim ve İzaatlı Manası*, Dolya Yay., 2007.
- Lane, E. W., *An Arabic-English Lexicon*, Librairie Du Liban Yay., Beyrut 1968.
- Magomedov, Süleyman, *Svyaşenniy Koran Perevod Smislov i Kommentarii*, Özel Baskı, Mahaçkale 2010.
- Mansur, Alauddin, *Kuran Karim Cana Anın Maanilerinin Kırgızça Kotormosu*, Uçkun Yay., Bişkek 2005.
- Mansur, Alauddin, *Kuran Karim Kazakşa Mağına Jane Tüsinigi*, Almatı-Bişkek 2006.
- Mansur, Alouddin, *Kur'âni Kerim Özbekçe İzohli Tarcima*, Çolpon Yay., Taşkent 2001.
- Mekkî b. Ebî Tâlib, Ebû Muhammed Hammûş b. Muhammed el-Kaysî, *el-Hidâye ilâ bulûğî'n-nihâye*, Câmîatü's-Şârîka, BAE 2008.
- Mezherî, Muhammed Sanaullah, *Tefsîrü'l-Mezherî*, Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, Beyrut 2004.
- Mukâtil b. Süleymân, *et-Tefsîrü'l-kebîr*, Müessesetü't-Târîhi'l-Arabî, Beyrut 2002.
- Müftüoğlu, Ömer, *Eski Ahit Ahit ve Kur'ân'da VSY Kökünün Semantik Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara 2004.
- Nogmani, *Kur'ân Tefsiri*, Ankara 1996.
- Orazbay, Zarıpbay Cumanoğlu, *Kuran Karim Jane Onın Mağınalarının Kazakşa Audarması men Tapsiri*, Fasır-Ş Yay., Çimkent 2006.

- Oryahili, Abdullah ve Şafik, Farhinur, *Al-Koranul Karim*, Milsan Yay., İstanbul 2010.
- Osmanov, Magomed–Nuri Osmanoviç, *Koran*, 3. baskı, Dilya Yay., Moskova 2009.
- Önal, Recep, *Kelam Tarihinde Haberi Sıfatlara Yaklaşımlar ve Ebu'l Berekat En-Neseî'nin Konuya Bakışı*, Kelam Araştırmaları Dergisi, Ankara 2016, cilt 14, sayı 2.
- Özdemir, Abdurrahman, *Kadim Bir Söz Sanatı: İltifat ve Kur'an'da İltifat Örnekleri*, İslâmî İlimler Dergisi, Çorum 2006, sayı 2.
- Özsoy, Ömer, *Kur'an ve Tarihsellik Yazıları*, Kitabiyât Yay., Ankara 2004.
- Öztürk, Mustafa ve Ünsal, Hadiye, *Kur'an Tarihine Giriş -Evvelüma Nezel (İlk Nazil Olan Kur'an Vahyi) Meselesi*, Eski Yeni: Anadolu İlahiyat Akademisi Araştırma Dergisi, 2013, sayı 26.
- Öztürk, Mustafa, *Kur'an, Tefsir ve Usul Üzerine, Problemler, Tespitler, Teklifler*, Ankara Okulu Yay., Ankara 2011.
- Öztürk, Mustafa, *Kur'ân-ı Kerim Meali Anlam ve Yorum Merkezli Çeviri*, Ankara Okulu Yay., Ankara 2014.
- Öztürk, Mustafa, *Tefsirin Halleri*, Ankara Okulu Yay., Ankara 2013.
- Öztürk, Yaşar Nuri, *Kur'ân'ı Kerim Meali*, Yeni Boyut Yay., İstanbul 2011.
- Paçacı, Mehmet, *Çağdaş Dönem'de Kur'an'a ve Tefsire Ne Oldu?*, Klasik Yay., İstanbul 2008.
- Parlak, Salih, *Bilgi Toplumuna Doğru Kur'ân-ı Kerim Meal – Tefsiri*, Ek – BİL Matbaası Yay., İstanbul 2001.
- Pickthall, Muhammed M. W., *The Meaning Of The Glorious Koran*, Mentor Books Yay., New York 1961.
- Pickthall, Muhammed Marmaduke, *The Meaning Of The Glorious Quran, Text and Explanatory Translation*, Muslim World League Yay., Mekke 1977.
- Pickthall, Muhammed Marmaduke, *the Quran Translated Message for Humanity*, International Committee for the Support of the Final Prophet Yay., Washington 2005.

- Porohova, İman Valeriya Mihaylovna, *Koran*, 10. baskı, Ripol Klassik Yay., Moskova 2009.
- Reckendorf, Hermann, *Alkoran o ha-Mikra*, Lipsiya Yay., Leipzig 1857.
- Rezvan, Efim Anatol'eviç, *Koran i Ego Mir*, Peterburgskoe Vostokovedeniye Yay., Sankt Petersburg 2001.
- Rivlin, Joseph Joel, *Al-Qur'an*, Dvir Yay., Tel Aviv 1987.
- Rubin, Uri, *ha Kuran*, Universitat Tel Aviv, Hotsa'a La'or Yay., Tel Aviv 2005.
- Sablukov, Gordiy Semyooviç, *Koran, Zakonodatelnaya Kniga Mohamedanskogo Verouçeniya*, 2. baskı, Kazan 1894.
- Saruhan, Metin, *Kur'an-ı Kerim ve Yüce Meali*, Erkam Matbaası Yay., 2012.
- Sarwar, Hafız Ghulam ve Absattar, Mr. Smanov, *The Holy Qur'an with Kazak and English Translations*, Restu Foundation Yay., Selangor 2010.
- Schachter, Haim, *The New Universal Hebrew English Dictionary*, Yavneh Publishing House, Tel Aviv 1962.
- Serinsu, Ahmet Nedim, *Kur'an ve Bağlam*, Şule Yay., İstanbul 2012.
- Şen, Ercan, *Cumhuriyet Dönemi Kur'an Tercümeleleri Bağlamında Bir Meâl Ve Bir Mütercim: İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu (1886-1978) ve Kur'an Çevirisi (Eleştirel Bir Yaklaşım)*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Sinop 2013, cilt 6, sayı 28.
- Şidfar, Betsi Yakovlevna, *el-Koran*, Ummah Yay., Moskova 2003.
- Şimşek, Mehmet Sait, *Günümüzü Tefsir Problemleri*, Kitap Dünyası Yay. Konya 2013.
- Şumovski, Teodor Adamoviç, *Sveşenniy Koran*, Akt Yay., Moskova 2004.
- Tekineş, Ayhan, "Muhtelifü'l Hadis", DİA, TDV Yay., Ankara 2006.
- Topaloğlu, Bekir, *Kitâbü't-Tevhîd Tercümesi*, İSAM Yay., Ankara 2002.
- Topyay, Yusuf, *Kutsal Kitap'ta ve Kur'an-ı Kerim'de "Nefs ve Ruh" sözcüklerinin Artsüremli Semantik İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara 2016.

- Topyay, Yusuf, *Vahiy Geleneğinde "Ruh" Kavramının Artzamanlı(Diachronic) Semantik İncelemesi*, Bayburt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Bayburt 2015.
- Tursunov, Ernis, *Kur'ân*, Kırgızistan Yay., Bişkek 1991.
- Türkmen Mutlu, *Kur'ân-ı Kerîm ve Kitâb- Mukaddes'te "BRK", "SBH" ve "KDS" Köklerinin Semantik İncelemesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara 2007.
- Yavuz, A. Fikri, *Kur'ân-ı Kerîm ve İzahlı Meâli Âlisi*, İhlas Matbaacılık ve Dağıtım A.Ş., İstanbul 1967.
- Yavuz, Yusuf Şevki ve Çetin, Abdurrahman, DİA, "Âyet", TDV Yay., İstanbul 1991.
- Yavuz, Yusuf Şevki, "Müteşabih", DİA, TDV Yay., Ankara 2006.
- Yazır, Elmalılı Hamdi, *Hak Dini Kur'ân Dili, Kur'ân-ı Kerim ve Meali*, (haz. Dücane Cündioğlu), Sistem Matbaacılık, İstanbul 2003.
- Yerinde, Adem, *Ahkam Ayetlerinin Tefsirinde Sünnetin Yeri*, Yayınlanmış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul 1997.
- Yerinde, Adem, *Müşkil Ayetler ve Etrafında Oluşan Bilimsel Edebiyat*, SÜİFD, 2007, sayı 16.
- Yıldırım, Celal, *İlmin Işığında Asrın Kur'an Tefsiri*, Anadolu Yay., İzmir 1986.
- Yıldız, Mustafa ve Tüzüner, Abdullah Âtif, *Kur'ân-ı Kerîm ve Türkçe Meâli*, Yağmur Yay., İstanbul 1970.
- Yusuf Ali, Abdullah, *An English Interpretation of Holy Quran With Full Arabic Text*, Sh. Muhammad Ashraf Yay., Pakistan 1985.
- Yusuf Ali, Abdullah, *the Meaning of the Holy Qur'ân*, Amana Yay., 10. baskı, Maryland 2001.
- Yüksekkaya, Gülden Sağol, *Kur'ân-ı Kerim'in Kırgızca Çevirileri*, Turkish Studies Dergisi, Ankara 2014, cilt 9, sayı 9.
- Zeyd b. Alî b. Hüseyin, *Tefsîru garîbi'l-Kur'ân*, (thk. Muhammed Cevâd el-Hüseyinî el-Celâlî), Dâru'l-Va'yi'l-İslâmî, Beyrut trsz.